

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра лінгвістики та перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-
методичної та навчальної
роботи
(Олексій ЖИЛЬЦОВ)
«_____» _____ 2022 р.

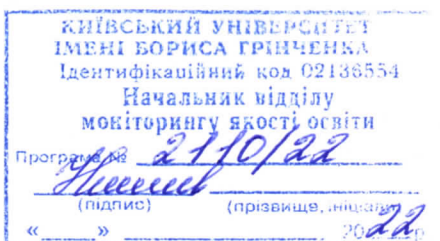
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНИЙ УСНИЙ І ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД
(З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

для студентів

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 291.00.01 - Суспільні комунікації
291.00.02 - Регіональні студії

Київ – 2022

Розробники:

Юлія ЗАВЕРУХА, старший викладач кафедри лінгвістики та перекладу
Факультету романо-германської філології Київського університету імені
Бориса Грінченка.

Викладачі:

Микола КОРОМИСЕЛ, старший викладач кафедри лінгвістики та перекладу
Факультету романо-германської філології Київського університету імені
Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри лінгвістики
та перекладу

Протокол № 1 від "01" вересня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Андрій КОЗАЧУК)

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх програм

Гарант освітньої програми

291.00.01 Суспільні комунікації _____ (Василь ЯБЛОНСЬКИЙ)

Гарант освітньої програми

291.00.02 Регіональні студії _____ (Олександр ЦВЕТКОВ)

Робочу програму перевірено «01» 09 2022 року

Заступник декана

з науково-методичної

та навчальної роботи _____

(Марина ЗВЕРЕВА)

Пролонговано:

на 20__ \ 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ \ 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ \ 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ \ 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
Вид дисципліни	нормативна		
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська, українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	8/240		
	I	II	-
	180	60	
Курс	V		
Семестр	I	II	
Кількість змістових модулів з розподілом:	8		
	6	2	
Обсяг кредитів	8		
	6	2	
Обсяг годин, в тому числі:	240		
	108	38	
Аудиторні	146		
	108	38	
Модульний контроль	16		
	12	4	
Семестровий контроль	30		
	15	15	
Самостійна робота	48		
	45	3	
Форма семестрового контролю	залік	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни формування професійних умінь та навичок перекладу з англійської мови на українську та з української мови на англійську на базі отриманих теоретичних знань, розвиток вмінь практичного застосування перекладацьких прийомів, які б забезпечили вірний вибір перекладацької стратегії в умовах усного послідовного та письмового перекладу текстів за фахом.

Завдання навчальної дисципліни сформувати професійні уміння та навички перекладу з англійської мови на українську та з української мови на англійську на базі отриманих теоретичних знань; розвинути і вдосконалити вміння практичного застосування перекладацьких прийомів, які б забезпечили вірний вибір перекладацької стратегії в умовах усного послідовного та письмового перекладу за фахом.

Відповідно до Освітньо-професійних програм (291.00.01 Суспільні комунікації, 291.00.02 Регіональні студії) підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», дисципліна «Професійний усний і письмовий переклад (з англійської мови)» забезпечує **формування таких компетентностей:**

ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК4	Здатність спілкуватися іноземною мовою
ЗК7	Здатність працювати в команді
СК3	Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття та коло проблематики дисципліни;
- засоби, способи та прийоми перекладу;
- лексичні та граматичні особливості перекладу;
- стилістичні особливості перекладу;
- трансформації, що використовуються при перекладі
- принципи складання та особливості перекладу у письмовій формі основних видів офіційних паперів;
- особливості перекладу ділового листування: лексика, граматики, синтаксис, діловий етикет та культурологічний аспект;
- основні принципи, методи та лінгвістичні особливості анотування, реферування та перекладу іншомовних текстів;

вміти:

- аналізувати робочі ситуації щодо доцільності використання певних методів, способів та прийомів перекладу, проводити обговорення проблем загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру;
- перекладати з англійської мови на українську та з української мови на англійську мову переговори, наради, ділові зустрічі та виступи з використанням функціональної лексики за фахом;
- перекладати тексти у письмовій формі, використовуючи термінологічні двомовні словники, електронні словники;
- аналізувати граматичні та лексичні трансформації, що виникають при перекладі з англійської мови на українську та з української мови на англійську мову, в залежності від цього правильно обирати перекладацьку стратегію;
- робити аналітичне опрацювання іншомовних джерел з метою отримання інформації, що необхідна для вирішення певних завдань професійно-виробничої діяльності, реферувати, анотувати та перекладати англомовні джерела за фахом;
- вести ділове листування, використовуючи фонові культурологічні та країнознавчі знання, перекладати у письмовій формі доповіді, звіти, договори, листи та інші офіційні папери.

Відповідно до Освітньо-професійних програм (291.00.01 Суспільні комунікації, 291.00.02 Регіональні студії) підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», дисципліна «Професійний усний і письмовий переклад (з англійської мови)» забезпечує **результатами навчання:**

РН5	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.
РН8	Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.
РН9	Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.
РН11	Здійснювати професійний усний та письмовий переклад з/на іноземну мову, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої та світової політики.
РН13	Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин,

[illegible]

Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми. «Хибні друзі» перекладача / Internationalisms and pseudo-internationalisms. “False friends” of the translators	6			4			2
Переклад слів-реалій. Переклад назв та власних імен/ Translation of realias. Ways of translating Proper Names and Titles	8			6			2
Переклад географічних назв / Translating of Geographic names	6			4			2
Переклад іншомовних слів / Translating of borrowed words	4			2			2
Передача аббревіатур, скорочень, ініціалів імен і умовних позначок у перекладі / Rendering of abbreviations, shortenings, initials of names, conventional symbols in translation	4			2			2
Модульний контроль 3	2					2	
Разом	30	-	-	18	-	2	10
Змістовий модуль 4: Переклад атрибутивних словосполучень / Translation of attributive word-combinations							
Структурно-семантичні особливості атрибутивних груп / Structural and semantic peculiarities of the attributive constructions	6			4			2
Двобічний переклад словосполучень – «ланцюжків» / Bilingual translation of “chain” word-combinations	6			4			2
Пошук ключового слова групи (A/P + N) та (N + N). Побудова атрибутивних конструкцій з використанням родового відмінка / Search of the key-wordgroup (A/P + N) та (N + N). Building of Attributive Constructions with Genitive Case	6			4			2
Багаточленні атрибутивні групи. Терміни / Numerous Attributive Groups (Constructions). Terms	8			6			2
Модульний контроль 4	2					2	
Разом	28	-	-	18	-	2	8
Змістовий модуль 5: Образні мовні засоби й переклад фразеології / Translation of Phraseological Units							
Фразеологічні зрощення, єдності та сполучення/ Phraseological Units	6			4			2
Ідіоми й кліше-ідіоми. Збереження комплексного образного елемента в перекладі / Idioms and cliché-idioms. Saving of complex formal (figural) element in translation	6			4			2
Ідіоми в юридичній тематиці/ Legal idioms	4			2			2

Типологія юридичного перекладу/ Legal Translation Typology Різновиди юридичного перекладу / Categories of legal translation	5			4			2
Умови юридичного перекладу/ Criteria of legal translation	3			2			1
Класифікація юридичного перекладу / Classification of legal translation	3			2			
Модульний контроль 5	2					2	
Разом	29	-	-	18	-	2	9
Змістовий модуль 6: Ознаки юридичної мови / Characterizing legal language							
Лексикон/ Lexicon	6			4			2
Синтаксис/ Syntax	6			4			2
Прагматика/ Pragmatics	6			4			2
Стиль/ Style	8			6			2
Модульний контроль 6	2					2	
Разом	28	-	-	18	-	2	8
Усього	165	-	-	108	-	12	45
Семестр II							
Змістовий модуль 7: Переклад міжнародно – правових документів / Translating International Legal Instruments							
Міжнародні документи і їх правовий статус/ International Instruments and their Legal Status	6			4			2
Призначення міжнародних документів / Designation of International Instruments	2			2			
Суть правових документів/ Subjects Matters Covered by International Instruments	6			6			
Текстуальні особливості правових документів / Textual Features of International Instruments	6			6			
Модульний контроль 7	2					2	
Разом	22	-	-	18	-	2	2
Змістовий модуль 8: Переклад багатомовних договорів / Translating Multilingual Instrument							
Засвідчення відповідності іншомовних текстів оригіналу у переговорах щодо двостороннього договору/ Verifying Foreign Language Texts in Bilateral Treaty Negotiation	5			4			1
Документи менш важливі за міждержавний договір/ Arrangements of Less than Treaty Status	4			4			
Складання багатомовних договорів та їх переклад/ Multilingual Instrument Drafting and Translating	6			6			

Вживання перекладацьких засобів під час відтворення багатомовних текстів/ The Use of Translating technology for Translating Multilingual Texts	7			6			
Модульний контроль 8	2					2	
Разом	23			20		2	1
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						30
Усього	75	-	-	38	-	4	33
Усього за рік	240	-	-	146	-	16	78

5. Програма навчальної дисципліни

Семестр I

Змістовий модуль 1. Техніка роботи зі словником /

Dictionary use skills

Тема 1. Типи словників: паралельні, тлумачні, синонімічні, фразеологічні тощо / Types of dictionaries: parallel, explanatory, the dictionary of synonyms, phraseological.

Тема 2. Словники зі спеціальних галузей знань / Dictionaries from specific fields of knowledge.

Тема 3. Полісемія / Polycemy.

Змістовий модуль 2. Способи перекладу лексичних одиниць /

Ways of translation of lexical units

Тема 4. Словникові відповідники. Переклад неоднозначних слів (вибір варіантного відповідника) / Dictionary equivalence. Translation of the ambiguous words. (Choice of suitable equivalence).

Тема 5. Калькування. Транскрипція та транслітерація / Transcription, transliteration and loan translation.

Тема 6. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія термінів і переклад/ Inter-branch and inner branch homonymy of terms and translation.

Змістовий модуль 3. Способи фонетико-графічного відтворення в перекладі /

Ways of phonetic and graphic rendering in translation.

Тема 7. Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми. «Хибні друзі» перекладача / Internationalisms and pseudo-internationalisms. “False friends” of the translators.

Тема 8. Переклад слів-реалій. Переклад назв та власних імен/ Translation of realias. Ways of translating Proper Names and Titles.

Тема 9. Переклад географічних назв /Translating of Geographic names.

Тема 10. Переклад іншомовних слів/ Translating of borrowed words.

Тема 11. Передача аббревіатур, скорочень, ініціалів імен і умовних позначок у перекладі / Rendering of abbreviations, shortenings, initials of names, conventional symbols in translation.

Змістовий модуль 4. Переклад атрибутивних словосполучень /

Translation of attributive word-combinations.

Тема 12. Структурно-семантичні особливості атрибутивних груп / Structural and semantic peculiarities of the attributive constructions.

Тема 13. Двобічний переклад словосполучень – «ланцюжків» / Bilingual translation of “chain” word-combinations.

Тема 14. Пошук ключового слова групи (A/P + N) та (N + N). Побудова атрибутивних конструкцій з використанням родового відмінка / Search of the key-word group(A/P + N)та (N + N). Building of Attributive Constructions with Genetive Case.

Тема 15. Багаточленні атрибутивні групи. Терміни/ Numerous Attributive Groups (Constructions). Terms.

Змістовий модуль 5. Образні мовні засоби й переклад фразеології / Translation of Phraseological Units.

Тема 16. Фразеологічні зрощення, єдності та сполучення / Phraseological Units.

Тема 17. Ідіоми й кліше-ідіоми. Збереження комплексного образного елемента в перекладі / Saving of complex formal (figural) element in translation.

Тема 18. Ідіоми в юридичній тематиці / Legal idioms.

Тема 19. Типологія юридичного перекладу / Legal Translation Typology. Різновиди юридичного перекладу / Categories of legal translation.

Тема 20. Умови юридичного перекладу / Criteria of legal translation.

Тема 21. Класифікація юридичного перекладу / Classification of legal translation.

Змістовий модуль 6. Ознаки юридичної мови / Characterizing legal language.

Тема 22. Лексикон / Lexicon.

Тема 23. Синтаксис / Syntax.

Тема 24. Прагматика / Pragmatics.

Тема 25. Стиль / Style.

Семестр II

Змістовий модуль 7. Переклад міжнародно – правових документів / Translating International Legal Instruments.

Тема 26. Міжнародні документи і їх правовий статус / International Instruments and their Legal Status.

Тема 27. Призначення міжнародних документів / Designation of International Instruments.

Тема 28. Суть правових документів / Subject Matters Covered by International Instruments.

Тема 29. Текстуальні особливості правових документів / Textual Features of International Instruments.

Змістовий модуль 8. Переклад багатомовних договорів / Translating Multilingual Instrument

Тема 30. Засвідчення відповідності іншомовних текстів оригіналу у переговорах щодо двостороннього договору / Verifying Foreign Language Texts in Bilateral Treaty Negotiation.

Тема 31. Документи менш важливі за міждержавний договір/ Arrangements of Less than Treaty Status.

Тема 32. Складання багатомовних договорів та їх переклад / Multilingual Instrument Drafting and Translating.

Тема 33. Вживання перекладацьких засобів під час відтворення багатомовних текстів/ The Use of Translating technology for Translating Multilingual Texts.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю (I семестр)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9	9	9	9	9
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	139	-	139	-	149		144

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	149	-	144
Максимальна кількість балів: 864					
Розрахунок коефіцієнта: $864 / 100 = 8,64$					

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю (II семестр)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за	Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	10	10
Робота на практичному занятті	10	9	90	10	100
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5

Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	129		140
Максимальна кількість балів: 269					
Розрахунок коефіцієнта: $269 / 60 = 4,48$					
Екзамен: 40 б.					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1-й семестр			
Змістовий модуль 1. Техніка роботи зі словником / Dictionary use skills			
1	Дати визначення поняття «Constitution». Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему: «Конституція – основний закон країни».	2	5
2	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №1 The Modern World-System.	2	5
3	Підготовка повідомлення на тему «Психолінгвістична класифікація перекладів», пошук додаткової інформації в мережі Інтернет	2	5
Змістовий модуль 2. Способи перекладу лексичних одиниць / Ways of translation of lexical units			
4	Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему: «Статути – як вид закону».	2	5
5	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №2 The Distribution of Political Power	1	5
6	Конспектування та складання тез за темою «Сутність адаптованого перекладу»	1	5
Змістовий модуль 3. Способи фонетико-графічного відтворення в перекладі / Ways of phonetic and graphic rendering in translation			
7	Знайти в інформаційних носіях та перекласти письмово 10 статей Конституції Штату Огайо	2	5
8	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №3 The Changing Nature of Political Power	2	5
9	Підготовка повідомлення на тему «Машинний переклад», пошук додаткової інформації в мережі Інтернет	2	5
10	Підготувати реферативне повідомлення на тему: «Суверенітет»	2	5
11	Написання анотації до тексту: Текст №4 The balance of Power Concept	2	5
Змістовий модуль 4. Переклад атрибутивних словосполучень / Translation of attributive word-combinations			
12	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №8 A Conceptual Model of International Relations	2	5
13	Написання анотації до тексту: Текст №9 Institutionalism in International Relations	2	5

14	Підготувати реферативне повідомлення на тему: Global Politics	2	5
15	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №10 Global Politics	2	5
Змістовий модуль 5. Образні мовні засоби й переклад фразеології / Translation of Phraseological Units			
16	Опрацювати додаткову літературу та підготувати приклади ідіом у форматі А4.	2	5
17	Знайти використання ідіом в художній літературі (5 прикладів)	2	5
18	Прочитати та перекласти текст українською мовою письмово та виконати завдання до тексту: Текст №14 From Peace to Global War	2	5
19	Підготовка повідомлення на тему «Граматична синонімія як проблема перекладу»,	2	5
20	пошук додаткової інформації в мережі Інтернет	1	5
Змістовий модуль 6. Ознаки юридичної мови / Characterizing legal language			
21	Дати визначення поняття “legal translation”. Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Переклад юридичної літератури”.	2	5
22	Вивчення літератури по темі “Юридичний переклад - важливість значення”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.	2	5
23	Дати визначення поняття “Criteria legal translation”. Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Переклад юридичної літератури”.	2	5
24	Вивчення літератури по темі “Умови юридичного перекладу”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.	2	5
2-й семестр			
Змістовий модуль 7. Переклад міжнародно – правових документів / Translating International Legal Instruments			
25	Дати визначення поняття “Legal Status of International Instruments”. Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Міжнародні документи та їх правовий статус”. Вивчення літератури по темі “Міжнародні документи та їх правовий статус”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.	2	5
26	Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Міжнародні документи та їх правовий статус”. Вивчення літератури по темі “Міжнародні документи та їх правовий статус”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.		
27	Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Текстуальні особливості правових документів”.		
Змістовий модуль 8. Переклад багатомовних договорів / Translating Multilingual Instrument			
28	Дати визначення поняття “Multilingual Instrument Drafting”. Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “багатомовний договір”.	1	5

	Вивчення літератури по темі “Складання багатомовних договорів та їх переклад”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.		
29	Визначити перекладацькі засоби, що вживаються під час відтворення багатомовних текстів. Опрацювати додаткову літературу та підготувати реферат на тему “Вживання перекладацьких засобів під час відтворення багатомовних текстів”. Вивчення літератури по темі “Вживання перекладацьких засобів під час відтворення багатомовних текстів”, пошук додаткової інформації в мережі Інтернет.		
	Всього	48	130

Критерії оцінювання самостійних робіт

Самостійні роботи виконуються у вигляді письмового перекладу з англійської мови на українську мову або з української мови на англійську мову. Кожна самостійна робота (n=28) складається із тексту обсягом 250-300 слів/1 год самостійної роботи. Максимальна оцінка – 5 балів.

Бали 5-тибальної шкали	Оцінки-відсотки	Загальні критерії, за якими оцінюються навчальні досягнення студентів
1	до 25%	<u>недостатній ступінь змістової еквівалентності ТП</u> (ТП не відповідає задуму автора ТО, комунікативної ситуації і соціокультурним нормам спілкування, не підлягає редагуванню і характеризується неправильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; порушенням логічності і послідовності викладу думок автора ТО, темо-рематичних зв'язків; невідповідністю змісту темі ТО; відсутністю прагматичної чи соціокультурної адаптації (за потреби); некоректністю і недоцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю великої кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, викривлень, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації, порушень смислових зв'язків), наявністю неперекладених фрагментів); <u>неадекватне оформлення ТП</u> (ТП характеризується грубими порушеннями конвенцій мовного оформлення ТП на синтаксичному рівні, ТП не підлягає редагуванню мовного оформлення на граматичному та лексичному рівнях).
2	25,5-29,9%	<u>низький ступінь змістової еквівалентності ТП</u> (ТП не відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, потребує значного редагування змісту і характеризується незначною неправильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; незначним порушенням логічності і послідовності викладу думок автора ТО; незначним порушенням темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; відсутністю прагматичної чи соціокультурної адаптації (за потреби); частковою коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю певної кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, викривлень, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації, порушень смислових зв'язків), наявністю неперекладених фрагментів); <u>недостатньо адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує значного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується некоректним і недоцільним уживанням засобів логічного зв'язку; наявністю великої кількості пунктуаційних помилок, які помітні для неосвіченого читача).
	30,0-39,9%	<u>відносно середній ступінь змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відносно частково відповідає задуму автора ТО, комунікативної ситуації і

3		соціокультурним нормам спілкування, потребує часткового редагування змісту і характеризується частковою правильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; незначним порушенням темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); частковою коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю відносно невеликої кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації); відсутністю частково неперекладених фрагментів; <u>частково адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує значного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується некоректним і недоцільним уживанням засобів логічного зв'язку; наявністю пунктуаційних помилок, які помітні для неосвіченого читача, ТП потребує значного редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується некоректним та недоцільним уживанням граматичних структур; наявністю великої кількості граматичних помилок, які помітні для неосвіченого читача, ТП потребує значного редагування мовного оформлення на лексичному рівні і характеризується некоректним та недоцільним уживанням термінології та лексики, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, аббревіатур; значним порушенням лексичної одноманітності, постійності термінології; наявністю правописних помилок, які помітні для неосвіченого читача).
	40,0-49,9%	<u>середній ступень змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, потребує певного редагування і характеризується правильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; збереженістю темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); відносною коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю невеликої кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації); відсутністю неперекладених фрагментів), <u>частково адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує значного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується некоректним і недоцільним уживанням засобів логічного зв'язку; наявністю пунктуаційних помилок, які помітні для неосвіченого читача, ТП потребує значного редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується некоректним та недоцільним уживанням граматичних структур; наявністю великої кількості граматичних помилок, які помітні для неосвіченого читача, ТП потребує значного редагування мовного оформлення на лексичному рівні і характеризується некоректним та недоцільним уживанням термінології та лексики, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, аббревіатур; значним порушенням лексичної одноманітності, постійності термінології; наявністю правописних помилок, які помітні для неосвіченого читача).
4	50,0-59,9%	<u>середній ступень змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, потребує незначного редагування і характеризується правильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; збереженістю темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю невеликої кількості незначних змістових помилок (неточностей, буквалізмів),

		відсутністю неперекладених фрагментів); <u>відносно адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує певного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок, які помітні для освіченого читача, ТП потребує певного редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням граматичних структур; наявністю незначних граматичних помилок, які помітні для освіченого читача. ТП потребує певного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок, які помітні для освіченого читача.
60,0-69,9%		<u>достатньо високий ступень змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, потребує незначного редагування і характеризується правильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; збереженістю темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; наявністю невеликої кількості незначних змістових помилок (неточностей, буквалізмів), відсутністю неперекладених фрагментів), <u>відносно адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує певного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок, які помітні для освіченого читача, ТП потребує певного редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням граматичних структур; наявністю незначних граматичних помилок, які помітні для освіченого читача. ТП потребує певного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується відносно коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок, які помітні для освіченого читача.
70,0-79,9%		<u>достатньо високий ступень змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, не потребує редагування і характеризується правильністю передачі змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; збереженістю темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; відсутністю будь-яких змістовних помилок (неточностей, незрозуміlostей, викривлень, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації, порушень смислових зв'язків) та неперекладених фрагментів), <u>достатньо адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП потребує незначного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок, які непомітні для освіченого читача, ТП потребує незначного редагування мовного оформлення на лексичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням термінології, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, аббревіатур; лексичною одноманітністю та постійністю термінології; наявністю незначних правописних помилок, які непомітні для освіченого читача, ТП потребує незначного редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням граматичних структур; наявністю незначних граматичних

		помилки, які непомітні для освіченого читача (у вживанні артиклів, прийменників тощо).
5	80,0% і більше	<u>високий ступінь змістової еквівалентності ТП</u> (ТП відповідає задуму автора ТО, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, не потребує редагування і характеризується правильною передачею змісту ТО, комунікативних намірів автора; логічністю і послідовністю викладу думок автора ТО; збереженістю темо-рематичних зв'язків; відповідністю змісту темі ТО; чіткою структурою і організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (за потреби); коректністю і доцільністю застосування прийомів перекладу (трансформацій), лінгвокраїнознавчого коментаря; відсутністю будь-яких змістовних помилок (неточностей, незрозуміlostей, викривлень, буквалізмів, опущень імпліцитної інформації, порушень смислових зв'язків) та неперекладених фрагментів), <u>адекватне мовне оформлення ТП</u> (ТП не потребує редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; дотриманням правил пунктуації, ТП не потребує редагування мовного оформлення на граматичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням граматичних структур; відсутністю граматичних помилок, ТП не потребує редагування мовного оформлення на лексичному рівні і характеризується коректним і доцільним використанням термінології, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, аббревіатур; лексичною одноманітністю та постійністю термінології; відсутністю правописних помилок).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Кожна модульна контрольна робота (n=8) складається із питання відкритого типу, а також завдання на письмовий переклад з англійської мови на українську мову або з української мови на англійську мову тексту обсягом 150 слів. Максимальна кількість балів – 25.

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.

0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.
-----	---

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен проводиться у письмовій формі і складається із двох частин:

1. Питання відкритого типу з теорії перекладознавства. Максимальна кількість балів – 10.

2. Завдання на письмовий переклад з англійської мови на українську мову тексту обсягом 250 слів. Максимальна кількість балів – 30.

Переклад англomовного документу соціально-політичної спрямованості українською мовою. Обсяг тексту – 200 знаків. Час, що надається для підготовки третього завдання – 60 хвилин.

Переклад передбачає відтворення англomовного документу засобами української мови зі збереженням його змісту. Під час виконання цього завдання студенти повинні продемонструвати знання лексичного матеріалу, набуті протягом вивчення таких модульних тем:

1. Міжнародне право, дотримання прав людини:
 - структура законодавчої влади країни, мова якої вивчається;
 - структура законодавчої влади України;
 - моральні та правові цінності людства;
 - взаємозв'язок моралі та права.
2. Міжнародні організації та їх роль у сучасному світі:
 - міжнародні контакти України;
 - роль міжнародних організацій у боротьбі з проявами агресії та тероризму.
3. Економічні відносини у суспільстві:
 - глобалізація у сучасному світі;
 - банки та банківська система;
 - менеджмент та людські ресурси.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Семантико-стилістичні проблеми перекладу:

1. Дати загальну характеристику основних типів трансформацій у перекладі.
2. Розкрити шляхи перекладу полісемії.
3. Дати характеристику лексико-семантичному, стилістичному та структурному аналізу мовних одиниць та концепту.
4. Розкрити поняття еквівалентності. Охарактеризувати еквівалентність та типи лексичних еквівалентів.
5. Розкрити поняття абсолютних та часткових еквівалентів.
6. Охарактеризувати безеквівалентну лексику.
7. Розкрити реалію як компонент соціально-історичного і національно-культурного контексту.
8. Охарактеризувати транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад.
9. Розкрити поняття конкретизація і генералізації.
10. Розкрити поняття конверсії.
11. Дати характеристику варіативності у перекладі.
12. Розкрити теорію рівнів еквівалентності.
13. Охарактеризувати прагматичний, семантичний і синтаксичний рівні еквівалентності.

14. Охарактеризувати прийом зміщення у перекладі.
15. Охарактеризувати прийом додавання у перекладі.
16. Дати характеристику прийомів перекладу.
17. Охарактеризувати прийом вилучення у перекладі.
18. Дати характеристику типів інформації.
19. Розкрити поняття антонімічний переклад.
20. Розкрити поняття про адекватність перекладу. Охарактеризувати принципи адекватності перекладу.
21. Дати характеристику видів перекладу: буквальному, вільному, адекватному.
22. Охарактеризувати переклад як специфічний процес кодування й декодування.
23. Розкрити поняття про тотожність перекладу.
24. Дати порівняльну характеристику понять про еквівалентність, адекватність та тотожність перекладу.
25. Розкрити теоретичні аспекти перекладу як узагальнення теоретичних знань перекладу спеціальних текстів (науково-технічних, юридичних, суспільно-політичних, науково-популярних, релігійних, мистецьких тощо).
26. Дати загальну характеристику особливостей перекладу матеріалів офіційно-ділового стилю. Розкрити жанрові особливості тексту та вибір слова з синонімічного ряду.
27. Дати загальну характеристику основних функціональних стилів. Розкрити жанрово-стилістичні особливості перекладу художньої, суспільно-політичної, дипломатичної, юридичної, науково-технічної літератури та документів.
28. Дати характеристику перекладу кореспонденції.
29. Дати характеристику перекладу дипломатичної кореспонденції.
30. Дати характеристику перекладу міжнародних документів.

Зразок завдання для семестрового контролю

**Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра лінгвістики та перекладу**

Спеціальність: спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Освітня програма 291.00.02 Суспільні комунікації
291.00.02 - Регіональні студії

Екзамен з дисципліни «Професійний усний та письмовий переклад (з англійської мови)»

Екзаменаційне завдання № 1

1. *Дати характеристику прийомів перекладу.*
2. *Зробити письмовий переклад англійського автентичного тексту на українську мову.*

Chapter VIII

CHAPTER VIII: REGIONAL ARRANGEMENTS

Article 52

1. Nothing in the present Charter precludes the existence of regional arrangements or agencies for dealing with such matters relating to the maintenance of international peace and security as are appropriate for regional action provided that such arrangements or agencies and their activities are consistent with the Purposes and Principles of the United Nations.

2. The Members of the United Nations entering into such arrangements or constituting such agencies shall make every effort to achieve pacific settlement of local disputes through such regional arrangements or by such regional agencies before referring them to the Security Council.

3. The Security Council shall encourage the development of pacific settlement of local disputes through such regional arrangements or by such regional agencies either on the initiative of the states concerned or by reference from the Security Council.

4. This Article in no way impairs the application of Articles 34 and 35.

Article 53

1. The Security Council shall, where appropriate, utilize such regional arrangements or agencies for enforcement action under its authority. But no enforcement action shall be taken under regional arrangements or by regional agencies without the authorization of the Security Council, with the exception of measures against any enemy state, as defined in paragraph 2 of this Article, provided for pursuant to Article 107 or in regional arrangements directed against renewal of aggressive policy on the part of any such state, until such time as the Organization may, on request of the Governments concerned, be charged with the responsibility for preventing further aggression by such a state.

Charter of the United Nations

Затверджено на засіданні кафедри англійської мови
протокол № від « » травня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Андрій КОЗАЧУК

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV	Змістовий модуль V	Змістовий модуль VI
Назва модуля	Техніка роботизі словни-ком	Способи перекладу лексичних одиниць	Способи фонетико-графічного відтворення в перекладі	Переклад атрибутивних слів осполучень	Образнімовнізасоби й переклад фразеології	Ознаки юридичної мови
Кількість балів за модуль	139	139	149	144	149	144
Пр.заняття	1-2-3 4-5-6 7-8-9	10-11-12 13-14-15 16-17-18	19-20 21-22-23 24-25 26 27	28-29 30-31 32-33 34-35-36	37-38 39-40 41 42-43 44 45	46-47 48-49 50-51 52-53-54
Теми практичних занять	Типи словників Словники спеціальних(галузей)знань Полісемія	Словникові відповідники Калькування Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія	Інтернаціоналізми Переклад слів-реалій Переклад географічних назв Переклад інішомовних слів Передача абрєвіатур	Структурно-семантичні особливості Двобінний переклад Пошук ключового слова групи Багаточленні атрибутивні групи	Фразеологічне цінношення Ідіомийкліше-ідіоми Ідіоми в юридичній Різновиди юридичного перекладу Умови юридичного перекладу Класифікація юридичного перекладу	Лексикон Синтаксиз Прагматика Стиль
Кіл-сть балів Всього - 594	3+30 3+30 3+30	3+30 3+30 3+30	20+2 30+3 20+2 10+1 10+1	20+2 20+2 20+2 30+3	20+2 20+2 10+1 20+2 10+1 10+1	20+2 20+2 20+2 20+2 30+3
Самостій-на робота (Всього 120 балів)	5 5 5	5 5 5	5 5 5 5 5	5 5 5 5	5 5 5 5 5	5 5 5 5
Види поточного контролю (Всього 150 балів)	МКР №1 (25 балів)	МКР №2 (25 балів)	МКР №3 (25 балів)	МКР №4 (25 балів)	МКР №5 (25 балів)	МКР №6 (25 балів)
Підсумковий контроль	Максимальна кількість балів – 864					
Розрахунок	Розрахунок – 864 / 100 = 8,64					

2-й семестр

Всього: 75 год., з них:

практичні заняття – 38 год., самостійна робота – 3 год., модульний контроль – 4 год.,

підготовка та проходження контрольних заходів – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль VII				Змістовий модуль VIII			
Назва модуля	Переклад міжнародно – правових документів				Переклад багатомовних договорів			
Кількість балів за модуль	129				140			
Пр.заняття	55-56	57	58-60	61-63	64-65	66-67	68-70	71-73
Теми практичних занять	Міжнародні документи	Призначення міжнародних документів	Суть правових документів	Текстуальні особливості правових документів	Засвідчення відповідності іншомовних текстів оригіналу у переговорах щодо двостороннього договору	Документи менш важливі за міждержавний договір	Складання багатомовних договорів та їх переклад	Вживання перекладацьких засобів під час відтворення багатомовних текстів
Кіл-сть балів Всього 209 год.	20+2	10+1	30+3	30+3	20+2	20+2	30+3	30+3
Самостійна роботи (кіл-сть балів) Всього 10	5	-	-	-	5	-	-	-
Види поточного контролю Всього 50	Модульна контрольна робота №7 (25 балів)				Модульна контрольна робота №8 (25 балів)			
Розрахунок	Максимальна кількість балів – 269 Розрахунок – 269 / 60 = 4,48							
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)							

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові)

1. Мірам Г.Е. та ін. Основи перекладу: Курс лекцій; Навчальний посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2019. – 240 с.

2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця: «Нова Книга», 2013. – 448 с.

3. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Ганічева Т.В., Ліпко І.П. Пепереклад англomовної громадсько-політичної літератури. Міжнародні конвенції і галузі прав людини. / Л.М. Черноватий, В.І. Карабан. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 272 с.

4. Карабан В.І. Переклад англomовної юридичної літератури / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 655 с.

5. Кушевська Н.М. Збірка текстів для перекладу правничої тематики / Н.М. Кушевська, Ю.О. Бегма. – УДУФМТ. – К., 2011. – 31 с.

Додаткові

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов [Текст] / О. С. Ахманова. - Изд. 4-е, стер. - М. : КомКнига, 2007. - 570 с.

2. Велика чи мала літера? Словник-довідник, за ред. М. Жайворонка, К., 2004. <http://www.velyka-chy-mala-litera.wikidot.com>.

3. Голянич М.І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія [Текст] / М. Голянич, Р. Стефурак, І. Бабій ; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Ін-т філол., Каф. укр. мови. - Івано-Франківськ : Сімік, 2011. - 272 с.

4. Кочерган М. Вступ до мовознавства. – К.: Видавничий центр "Академія", 2006. – 368с.
5. Лінгвістичний портал Mova.info [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info>
6. Селіванова О.О., Лінгвістична енциклопедія. - Полтава: Довкілля-К, 2011. - 844 с.
7. Современная лингвистика и межкультурная коммуникация. В 2 книгах. К 2. : монография / под общ.ред.С.В.Купrienko ; Sworld. – Одесса: Купrienko С.В., 2012. – 119 с.
8. Яшенкова О. В. Основы теории мовної комунікації. – К.: Академія (Альма-матер), 2010.

Фахові

1. Cao Deborah., Translating Law / Deborah Cao – Multilingual Matters LTD, 2007. – 189 с.
2. Oxford Dictionary of Law. – The fourth edition. – Oxford University Press, 1997. – 515 р.

Додаткові ресурси (за наявності)

1. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки.
2. <http://portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
3. <http://www.interpol.int/>
4. http://ec.europa.eu/justice/index_en.
5. <http://www.homeoffice.gov.uk/police/>
6. <http://www.fbi.gov/about-us/>
7. <http://www.europol.europa.eu/>
8. <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України.
9. <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
10. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України).
11. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України.
12. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
13. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України.
14. <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.
15. <http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія.
16. Ресурси реферативної наукової бази Google Academy.
17. Ресурси наукометричної бази даних Web of science.